

โรคโรโซลา (Roseola): เมื่อไข้สูงมาพร้อมผื่นแดงในเด็กเล็ก

โรคโรโซลา (Roseola) เป็นโรคติดเชื้อไวรัสที่พบได้บ่อยในเด็กวัยเตาะแตะ โดยเฉพาะเด็กอายุ 6 เดือนถึง 2 ปี ผู้ปกครองหลายคนอาจเคยเจอเหตุการณ์ที่ลูกมีไข้สูงติดต่อกันหลายวัน แล้วอยู่ๆ ไข้ก็ลดลง พร้อมกับมีผื่นแดงกระจายขึ้นตามตัว ซึ่งนั่นคือภาพคลาสิกของโรคโรโซลา แม้จะดูน่าตกใจ แต่โรคนี้มักไม่รุนแรงและหายได้เอง

โรคนี้อาจเกิดจากไวรัสอะไร?

สาเหตุของโรคโรโซลาคือเชื้อไวรัสในกลุ่ม Herpesvirus ได้แก่:

- HHV-6 (Human Herpesvirus 6) — สาเหตุหลัก

- HHV-7 — พบได้น้อยกว่า

ไวรัสเหล่านี้ติดต่อผ่านทาง น้ำลาย หรือของใช้ที่ปนเปื้อน เช่น ขวดนม ช้อน ของเล่น และยังสามารถแพร่ได้แม้เด็กติดเชื้อจะไม่มีอาการแล้ว (เพราะไวรัสสามารถอยู่ในร่างกายแบบแฝงได้)

เกิดอะไรขึ้นในร่างกายเมื่อเด็กติดเชื้อ?

เมื่อไวรัสเข้าสู่ร่างกาย มันจะเข้าไปยัง เม็ดเลือดขาวชนิด T-cells ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบภูมิคุ้มกัน และแพร่กระจายผ่านกระแสเลือด ทำให้เกิด ไข้สูง อย่างรวดเร็วภายใน 1–2 วันหลังรับเชื้อ ระบบภูมิคุ้มกันจะเริ่มตอบสนองต่อเชื้อและควบคุมไวรัส เมื่อไวรัสเริ่มลดลง ร่างกายจะหลั่งสารภูมิคุ้มกัน (cytokines) ซึ่งมีผลข้างเคียงคือทำให้ ผื่นแดง ปรากฏบนผิวหนัง โดยเฉพาะช่วงที่ไข้เริ่มลดลง

อาการที่ควรระวัง

โรคโรโซลามีลักษณะเฉพาะที่ค่อนข้างจำเพาะ ทำให้แพทย์สามารถวินิจฉัยได้จากอาการโดยไม่ต้องตรวจเพิ่มเติม

1. ระยะเวลาไข้

- ไข้สูงเฉียบพลัน $38.5\text{--}40.5^{\circ}\text{C}$ ติดต่อกัน 3–5 วัน
- เด็กส่วนใหญ่ยังดูมีพลัง ไม่ซึมหรืออ่อนแรงเท่ากับไข้สูงจากสาเหตุอื่น
- บางคนอาจมีตาแดงเล็กน้อย น้ำมูกไหล หรือถ่ายเหลวร่วมด้วย

2. ระยะเวลาผื่น

- เมื่อไข้ลดลงทันที จะมีผื่นแดงขึ้นตามลำตัว แขน ขา และบางครั้งที่คอ
- ผื่นมีลักษณะเป็น ผื่นราบหรือปื้นนูนเล็ก ๆ สีชมพูถึงแดง
- ไม่คัน และจะจางหายภายใน 1–3 วัน

3. ภาวะไข้ชัก (Febrile Seizure)

- ไข้สูงเร็วอาจกระตุ้นให้เกิดการชักในเด็กบางคน (พบได้ 10–15%)
- โดยทั่วไปเป็นการชักแบบสั้น ไม่เกิน 1–2 นาที และไม่ทำให้สมองเสียหาย

แล้วเราจะวินิจฉัยได้อย่างไร?

แพทย์มักวินิจฉัยโรคโรโซลาจากรูปแบบอาการ ที่เป็นเอกลักษณ์: ไข้สูงหลายวัน ตามด้วยผื่นเมื่อไข้ลดลงทันที ไม่จำเป็นต้องตรวจเลือดหรือส่งตรวจพิเศษ ยกเว้นในกรณีที่อาการไม่ชัดเจน หรือสงสัยโรคอื่นที่มีอาการคล้ายกัน เช่น ไข้เลือดออก หรือหัด

วิธีดูแลรักษา

ยังไม่มียารักษาเฉพาะสำหรับโรคโรโซลา แต่เด็กสามารถหายได้เองภายใน 7 วัน การรักษาจึงเน้นการดูแลแบบประคับประคอง:

- ให้อาบน้ำเย็น เช่น พาราเซตามอล หลีกเลี่ยงแอสไพรินในเด็ก
- เช็ดตัวลดไข้ เมื่อมีไข้สูง
- ให้อดน้ำมาก ๆ หรือให้ ORS ถ้ามีอาการถ่ายเหลวร่วมด้วย
- พักผ่อนให้เพียงพอ
- ถ้ามีอาการชัก ให้จับเด็กนอนตะแคง และพาไปพบแพทย์ทันที

ในเด็กที่มี ภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น ผู้ป่วยปลูกถ่ายอวัยวะ โรคนี้อาจรุนแรงขึ้น และอาจต้องใช้ยาต้านไวรัส เช่น ganciclovir ภายใต้การดูแลของแพทย์เฉพาะทาง

โรคนี้หายแล้วหายเลยหรือเปล่า?

โดยทั่วไป เด็กจะมีภูมิคุ้มกันต่อ HHV-6 หลังจากติดเชื้อครั้งแรก ทำให้ไม่ติดเชื้ออีก แต่ไวรัสอาจแฝงตัวอยู่ในร่างกายไปตลอดชีวิต โดยไม่ก่ออาการ สำหรับ HHV-7 ก็มีลักษณะคล้ายกัน แต่อาจทำให้เกิดโรคในภายหลังหากภูมิคุ้มกันต่ำ เช่น ภาวะไขกระดูกถูกกดหรือหลังปลูกถ่ายไขกระดูก

สรุป

โรคโรโซลาเป็นโรคไวรัสที่พบบ่อยในเด็กเล็ก แม้จะเริ่มด้วยไข้สูงจนดูน่ากลัว แต่ส่วนใหญ่มักจะหายได้เองโดยไม่มีภาวะแทรกซ้อนรุนแรง การเข้าใจลักษณะของโรคจะช่วยให้ผู้ปกครองดูแลลูกได้อย่างมั่นใจมากขึ้น และลดความวิตกกังวลโดยไม่จำเป็น